

**ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД
ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ**

**ИСКУСТВА И ПРИМЕРИ
ДОБРЕ ПРАКСЕ У
ПРИМЕНИ МЕТОДОЛОГИЈЕ
КОНФЕРЕНЦИЈЕ СЛУЧАЈА**

ОКТОБАР 2025.

САДРЖАЈ:

Увод	3
Нормативни оквир за примену Конференције случаја.....	3
Сарадња у локалној заједници.....	4
Циљеви Конференције случаја.....	6
Добити од Конференције случаја.....	6
Примена методологије конференције случаја.....	6
Приказ података из упитника.....	7
Закључак.....	8
Прилог.....	9
Литература.....	11

Искуства и примери добре праксе у примени методологије Конференције случаја

Увод

Покрајински завод за социјалну заштиту (у даљем тексту : ПЗСЗ) је релевантна институција која обавља саветодавне, развојне и истраживачке послове у области социјалне заштите и доприноси унапређењу квалитета стручног рада у установама са територије АП Војводине. Једна од активности ПЗСЗ током 2025. године усмерена је ка истраживању о искуствима и примерима добре праксе у примени методологије Конференције случаја у ситуацијама родно заснованог насиља у центрима за социјални рад. Креирање и примена упитника уследила је након анализе резултата рада насталих у сарадњи са супервизорима/водителјима случаја у малим центрима за социјални рад у АП Војводини. Током 2025.године одржана су два округла стола, март и октобар, посвећена примени методологије Конференција случаја са нагласком на њену организацију, ток и вођење.

Пратећи циљеве и мере Програма за заштиту жена од насиља у породици партнерским односима и других облика родно заснованог насиља у АПВ за период од 2023-2026, ПЗСЗ је у складу са Мером 2.1. Обезбеђивање ефикасног и делотворног институционалног одговора на родно засновано насиље према женама и насиље у породици захтева унапређивање мултисекторске сарадње и интегрисани приступ, спровео активности промовисања конференције случаја као методологије решавања појединачних случајева родно заснованог насиља у породици, округли сто за супервизоре из центара за социјални рад са с циљем свеобухватног и делотворног деловања заснованог на интегрисаном приступу и разумевању родно заснованог насиља према женама и насиља у породици институција у локалној заједници.

Документ „Искуства и примери добре праксе у примени методологије Конференције случаја“ је једна од активности усмерена ка унапређењу ефикасног и делотворног институционалног одговора на насиље у породици.

Истраживање су реализовале саветнице за социјалну заштиту, Весна Давидовић, Јасмина Лазин и самостална саветница за истраживачке послове, Александра Раичевић.

Нормативни оквир за примену Конференције случаја

Метод конференције случаја се спомиње у Закону о социјалној заштити, Правилнику о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад и Протоколима.

У Закону о социјалној заштити („Сл. гласник РС“ 24/11) у члану 7. се наводи да установе и други облици организовања утврђени законом који обављају делатност, односно пружају услуге социјалне заштите сарађују са установама предшколског, основног, средњег и високог образовања, здравственим установама, полицијом, правосудним и другим државним органима, органима територијалне аутономије, односно

органима јединица локалне самоуправе, удружењима и другим правним и физичким лицима.

У Правилнику о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад (Сл. Гласник РС", 59/2008, 37/2010, 39/2011, 1/2012, 51/2019, 12/2020 и 83/2022) у члану 80 Начин вршења поновног прегледа – поновни преглед одвија се кроз супервизијски преглед у оквиру колегијума службе или на посебно организовану конференцију случаја за поновни преглед.

У Општем протоколу о поступању и мултисекторској сарадњи у ситуацијама родно заснованог насиља према женама и насиља у породици број 56 -2476/2024-1 од 29.03.2024. године који има за циљ да осигура свеобухватно координисано и родно осетљиво деловање надлежних органа установа и организација у циљу ефикасног спречавања родно заснованог насиља према женама и насиља у породици, осигура безбедност и заштиту и пружи одговарајућу подршку жртвама ради њиховог оснаживања, опоравка и осамостаљивања.

У Општем протоколу тачка 7.8.7. Конференција случаја наводи се следеће: " Иако су групе за координацију и сарадњу дужне да разматрају сваки случај насиља у породици који није окончан правоснажном судском одлуком у грађанском или кривичном поступку као и друге видове насиља на које се Закон о спречавању насиља у породици примењује ,овим законом није искључена могућност организовања конференције случаја. Конференција случаја не може бити замена за састанке групе за координацију и сарадњу, али, као специфичан метод рада, може бити комплементарна и користи се у случајевима на које се Закон о спречавању насиља у породици не примењује – случајеви насиља у породици који су окончани правноснажном судском одлуком или случајеви свађа односно конфликта поводом којих није утврђено постојање непосредне опасности од насиља. Конференција случаја је адекватан метод и у случајевима родно заснованих убистава жена, када је потребно аранжирати и реализовати сет услуга за децу и друге чланове породице убијене жене у циљу њиховог опоравка".

Сарадња у локалној заједници

Развијена делотворна сарадња свих надлежних институција у заштити жртава насиља, заснована је на интегрисаном приступу и разумевању родно заснованог насиља према женама и насиља у породици а усмерена на заштиту људских права и безбедност жртава, посебно жртава из вишеструко угрожених група и омогућава да се у ситуацијама родно заснованог насиља према женама и насиља у породици, покрене брз, ефикасан и координисан поступак који тренутно прекида насиље, штити жртву од даљег насиља и обезбеђује одговарајућу правну и психосоцијалну интервенцију ради њеног опоравка и интеграције.

Интегрисане активности треба да покажу да институције разумеју проблем родно заснованог насиља према женама и насиља у породици и да су посвећени стварању ефикасног и делотворног система координације свих учесника који се са дужном пажњом односе према свим случајевима родно заснованог насиља према женама и насиља у породици, посебно према случајевима у којима су жене припаднице мањинских група изложене/или могу бити изложене интерсекционалној дискриминацији.

Да би се обезбедила целовита и кохерентна реакција локалне заједнице и система служби за заштиту жртава насиља у партнерској релацији неопходно је изградити заједничку политику, посматрати заједницу као ресурс, обезбедити недостајуће мере и услуге (не само у јавном сектору, већ и у цивилном) и створити нове релације. То подразумева и развијање сарадње и стварање партнерства између служби у заједници, што умањује ривалитет, искључивање, међусобно пребацивање одговорности и оптуживање. Изградња целовитог модела координиране акције заједнице у превенцији и заштити од насиља у породици и у партнерској релацији је комплексан и дуготрајан процес који подразумева, између осталог, постављање јасних циљева, стратегија и дефинисање начина рада. За суштинску реализацију мултисекторске сарадње нужни су мотивација, знање и активност непосредних учесника/ ца, професионалаца/ки у службама у заједници.

Резултати¹ добијени емпиријском анализом упућују на закључак да је целовита, свеобухватна и специфична заштита жена од насиља у партнерским релацијама, организована око пет кључних принципа (који проистичу из теоријског концепта о насиљу као контроли путем принуде и на основу Дулут модела интервенције²).

Изворни модел интервенције³ (координиране акције заједнице), прилагођен нашем контексту, садржи шест компоненти:- (а) изградња заједничког „референтног оквира Критичка тачка умрежавања је сарадња, која почива на усаглашавању концепата и стварању заједничког „референтног оквира“ (узајамна повезаност базирана на заједничком разумевању проблема).“, (б) развој и примена политике и практичних поступака у оквиру сваке од служби, (ц) заједничко планирање мера заштите од насиља (безбедност/сигурност жртве и њене деце), (д) размена информација и комуникација између служби, (е) праћење поступања, и (ф) процена ефеката.

¹ Игњатовић Т. (2011) Насиље према женама у интимном партнерском односу: модел координираног одговора заједнице, Реконструкција Женски фонд, Београд. <https://www.rwfund.org/wp-content/uploads/2014/09/Tanja-Ignjatovi%C4%87-Nasilje-prema-%C5%BEenama-u-intimnom-partnerskom-odnosu-model-koordiniranog-odgovora-zajednice.pdf>

² Мултисекторски приступ у решавању проблема насиља у породици и насиља према женама данас је постао стандард. Историјски, инспирација за координацију и кооперацију служби у заједници дошла је из Интервентног програма за насиље у породици (Доместиц Абузе Интервенцион Пројект – у даљем тексту ДАИП), развијеног у граду Дулуту, у држави Минесота (САД). Види даље на: <https://www.rwfund.org/wp-content/uploads/2014/09/Tanja-Ignjatovi%C4%87-Nasilje-prema-%C5%BEenama-u-intimnom-partnerskom-odnosu-model-koordiniranog-odgovora-zajednice.pdf>

³ Види даље на: <https://www.rwfund.org/wp-content/uploads/2014/09/Tanja-Ignjatovi%C4%87-Nasilje-prema-%C5%BEenama-u-intimnom-partnerskom-odnosu-model-koordiniranog-odgovora-zajednice.pdf>

Појам конференције случаја

Конференција случаја је један од начина да се оствари координирано и ефикасно деловање институција кроз организовање састанака стручњака и представника различитих релевантних институција (центара за социјални рад, невладиног сектора, тужилаштва, полиције, образовних и здравствених институција и др.), с циљем планирања и спровођења свеобухватних, делотворних и ефикасних мера у заштити и подршци жртвама.

Циљеви Конференције случаја

- разматрање законских овлашћења и ресурса јавних служби, локалне самоуправе, невладиних организација и свих других актера у заједници;
- организовање пружања непосредне заштите жртви и другим ненасилним члановима породице;
- оснаживање жртве насиља;
- сачињавање плана мултисекторских интервенција који јасно указује шта свака особа/представник службе присутна на састанку треба да уради и до ког рока;
- интервенције усмерене на идентификовање потреба, али и снага и ресурса ненасилних чланова породице;
- идентификовање ресурса уже и шире социјалне мреже подршке;
- обезбеђивање ефикасног праћења напретка и/или могућност мењања и унапређивања плана;
- идентификовање потреба јавних служби и организација у заједници и олакшавање планирања (стратешко и акционо) свеобухватног деловања.

Добити од Конференције случаја

- међусекторска и мултидисциплинарна сарадња укључују бољу и бржу размену информација;
- усаглашавање принципа и критеријума за процену и поступање у конкретним ситуацијама;
- компатибилне акције укључених актера и повећану одговорност за преузете обавезе;
- умрежавање професионалаца и служби омогућује ефекте на дужи рок;
- стабилност постигнутих позитивних промена, поделу и размену знања, вештина и одговорности, али и поделу успеха.

Примена методологије Конференције случаја

Конференција случаја се организује у раду на случају у ситуацијама у којима је потребан интерсекторски приступ социјалних, здравствених, правосудних, образовних институција, као и невладиног сектора у одговору на ситуације насиља у породици и родно заснованог насиља.

Непосредна примена методологије Конференције случаја и размена искуства њене примене у пракси центара за социјални рад током стручне подршке ПЗСЗ супервизорима/водителјима случаја показала је да корисник има бољи увид у своје проблеме (потребе) када има могућност да непосредно чује мишљење и ставове представника других институција из свог непосредног окружења, чиме се доприноси мањој хостилности у односу на водитеља случаја, односно супервизора. Такође, организовање, односно планирање Конференције случаја зависи од тога шта је одређено као њен циљ, као и да је сврсисходно организовати ревизиони састанак на којем би се утврдили ефекти задатака садржним у заједнички сачињеном плану.

Приказ података из упитника

Следи приказ основних података добијених применом упитника о искуствима и примерима добре праксе у примени методологије Конференција случаја током 2024.године у ситуацијама родно заснованог насиља у центрима за социјални рад. Упитник су попуњавали водитељи случаја у центрима за социјални рад.

У односу на добијене податке увиђа се да се метод најчешће примењује у случајевима високог ризика, односно рецидива насиља у породици, а пример добре праксе у примени методологије су и случајеви фемцида као и случајеви у којима нису покренути судски поступци за доношење мера заштите од насиља.

У оцени квалитета сарадње са релевантним институцијама у ситуацијама родно заснованог насиља највише оцене - 4 (веома добра) добили су тужилаштво и полиција, оценом 3 (добра), процењени су суд, образовни систем и сарадници из здравственог система.

Као највећи изазов у организацији Конференције случаја издваја се пасиван приступ институција (половина анкетираних се определила за овај одговор), потом одсуство услуга на локалу. Такође, водитељи случаја се неретко суочавају са тешкоћама које произилазе из чињенице да се представници институција неодазивају на позив или су незаинтересовани. Као најчешћи разлог неодазивања, њих 50 %, наводи да институције сматрају да је предузето све из њихове надлежности. Водитељи случаја наводе и као разлоге преоптерећеност послом, мали број стручних радника.

Анализом одговора водитеља случаја константује се да се план реализује у 50 % случајева и да учесници у изради плана обавештавају центар за социјални рад о току реализације.

Водитељи случаја препознају да је сазивање ванредне Конференције случаја начин за превазилажење тешкоћа у реализацији плана, као и да је значајно одржавати редовну комуникацију са учесницима.

Као активности које се реализују и показују као ефикасне у реализацији плана водитељи случаја наводе:

- благовремено информисање о пријави насиља - међусекторска сарадња,
- доношење мера заштите од насиља у породици,
- саветодавни рад са жртвом,

- материјално оснаживање жртве.

Водитељи случаја препознају тешкоће које се односе на недовољно и неблаговремено информисање о исходима судских поступака.

Супервизори у 80% случајева пружају значајну подршку у припреми и организацији Конференције случаја. Председавају Конференцијом случаја када је водитељ случаја недовољно искусан и дају свој допринос у сачињавању записника и плана. Посебан значај у реализацији плана и допринос супервизора, водитељи случаја препознају у информисању Интерног тима, координацији активности учесника, праћењу реализације активности које се односе на центар за социјални рад и планирање и реализацију ревизионе Конференције случаја.

Методологија Конференције случаја је ефикасна метода у ситуацијама родно заснованог насиља а бољи резултати у заштити права и интереса жртава могли би се очекивати уколико би постојала могућност за организовање ревизионе Конференције случаја.

Закључак

- Водитељи случаја најчешће имају потребу за применом методологије Конференције случаја у ситуацијама високог ризика, односно рецидива насиља у породици.
- У ситуацијама родно заснованог насиља веома добра сарадња остварена је са тужилаштом и полицијом, док је лошији ниво сарадње са другим институцијама.
- Највећи изазов у организацији Конференције случаја је пасиван приступ институција што одговара и искуству водитеља случаја да институције процењују да су предузеле све мере из њихове надлежности.
- План безбедности и сигурности жртве се реализује у 50% случајева. Активности ефикасне за корисника/кориснице су: благовремено информисање о пријави насиља-међусекторска сарадња, доношење мера заштите од насиља у породици, саветодани рад са жртвом и материјално оснаживање. Повратна информација о исходу судских поступака је најчешће нереализована планирана активност.
- Супервизори пружају значајну подршку водитељима случаја како у припреми и организацији Конференције случаја тако и у реализацији донетог плана.
- Методологија Конференције случаја је ефикасна метода која се примењује у центрима за социјални рад и доприноси подели одговорности између представника релевантних институција и омогућава приступачност и других видова заштите за жртве родно заснованог насиља који превазилазе делокруг рада органа стрателства.

Прилог 1:Предлог корака у припреми и вођењу Конференције случаја у центру за социјални рад

Активности	Задачи ВС	Задачи супервизора	Задачи Интерног тима за насиље
1.Доношење одлуке о организовању Конференције случаја- писана одлука	Иницијатива	Верификација, подршка водитељу случаја	Доношење одлуке за случај за који је потребно организовати Конференцију случаја
2.Идентификовање институција чији ресурс/услуга је потребан кориснику	✓	✓	✓
3.Одређивање датума и обавештавање учесника минимум седам дана пре састанка (слање позива са агендом и приказом случаја)	✓		
4. Потврђивање учешћа од стране позваних на Конференцију случаја	✓		
5. Припремање кратког приказа случаја (предузете мере, услуге и интервенције; потребе за додатним информацијама од других актера)	✓	✓	
6.Ток и вођење Конференције случаја	✓	✓	
-Уводни део (представљање учесника и сврхе састанка)		✓	
-Презентовање основних информација о случају и предузетим мерама, услугама и интервенцијама	✓		

-Препознавање снага корисника, породице и средине у превазилажењу проблема	✓		
-Иницирање заједнички постављеног циља	✓		
-Иницирање активности код других институција	✓		
-Прецизирање активности, рокова и особа задужених за реализацију активности	✓		
Доношење Плана са фокусом на безбедност и сигурност жртве и других ненасилних чланова породице	✓		
-Одређивање особе која ће водити записник ⁴		✓	
-Договарање термина за ревизиону Конференцију случаја	✓	✓	✓
-Достављање записника свим учесницима Конференције случаја	✓	✓	✓

Литература :

1. Игњатовић Т. (2011) Насиље према женама у интимном партнерском односу: модел координираног одговора заједнице, Реконструкција Женски фонд, Београд. <https://www.rwfund.org/wp-content/uploads/2014/09/Tanja-Ignjatovi%C4%87-Nasilje-prema-%C5%BEenama-u-intimnom-partnerskom-odnosu-model-koordiniranog-odgovora-zajednice.pdf>
2. Жегарац, Н. (2015) Од проблема до прилика у вођењу случаја, Универзитет у београду, факултет политички наука. https://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2016/08/prirucnik_vodjenje_slucaja.pdf
3. Закон о социјалној заштити („Сл. гласник РС“ 24/11) члан 7.
4. Правилник о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад (Сл. Гласник РС", 59/2008, 37/2010, 39/2011, 1/2012, 51/2019, 12/2020 и 83/2022) члан 80.
5. Општи протокол о поступању и мултисекторској сарадњи у ситуацијама родно заснованог насиља према женама и насиља у породици број 56 -2476/2024-1 од 29.03.2024.
6. Програм за заштиту жена од насиља у породици партнерским односима и других облика родно заснованог насиља у АПВ за период од 2023-2026.